

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ
МЕНЕДЖЕРА”
(для магістрів)**

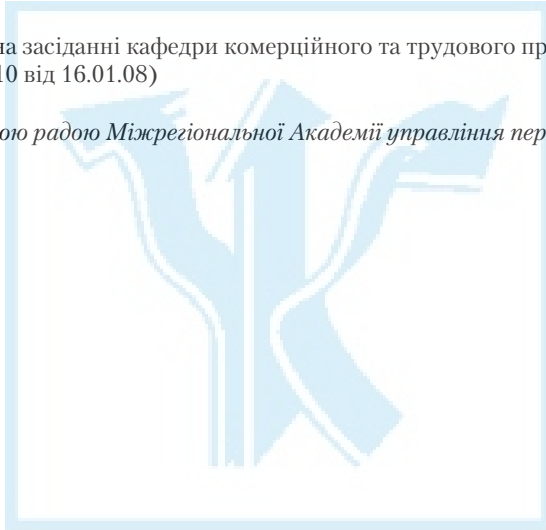
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено професором кафедри комерційного та трудового права
О. М. Міхатуліною

Затверджено на засіданні кафедри комерційного та трудового права
(протокол № 10 від 16.01.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Міхатуліна О. М. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Правові основи діяльності менеджера” (магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 36 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, зміст самостійної роботи з дисципліни “Правові основи діяльності менеджера”, питання для самоконтролю, ситуаційні задачі, тести, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Перехід України до ринкової економіки, докорінні зміни в державному регулюванні економічних відносин значно підвищили роль права в усіх сферах економіки країни. Це зумовлено необхідністю створення нової правової бази підприємницької діяльності. У законодавстві України останніми роками з'явилися нові правові інститути для регулювання ринкових відносин і управління ними.

Вивчення курсу “Правові основи діяльності менеджера” зумовлено потребою у висококваліфікованих керівниках і спеціалістах нової формації, здатних брати безпосередню участь у реалізації на різних рівнях суспільного виробництва економічних, політичних і правових реформ, поглибленні демократизації нашого суспільства, формуванні правової держави.

У межах навчального курсу розкривається зміст основних законодавчих актів, що регулюють господарську та підприємницьку діяльність, вивчаються юридичні питання, які виникають у сфері підприємництва та державного управління. При цьому враховано необхідність підготовки фахівців, які могли б досить швидко адаптуватися до умов, пов'язаних зі зміною способів і змісту законодавчого регулювання реформ і методів підприємницької та управлінської діяльності.

Основною метою зазначеного курсу є вивчення студентами основних правових інститутів з питань правового регулювання управління підприємницькою діяльністю з урахуванням одержаних ними знань з правових дисциплін, що вивчалися до навчального плану.

Згідно з програмою курсу студенти мають опанувати теоретичні питання, набути досвіду самостійної роботи із законодавчими та іншими науковими розробками з питань правового регулювання діяльності менеджера.

На семінарських заняттях контроль знань студентів здійснюється за допомогою усних відповідей на поставлені викладачем запитання.

Індивідуальна робота студентів передбачає самостійну позааудиторну роботу з подальшим використанням напрацьованого матеріалу під час семінарських занять, написання контрольних робіт і складання іспиту (заліку) відповідно до навчального плану.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА”

Змістовий модуль I. Правовий статус правових органів

Тема 1. Правовий статус правоохоронних органів

1. Конституційні засади управління народним господарством.
2. Державна влада, її органи та органи державного управління в Україні.
3. Реалізація прав громадян у державному управлінні.
4. Система державного контролю, її формування та функціонування.

Питання для самоконтролю

1. Органи державної влади України.
2. Правовий статус Кабінету Міністрів України.
3. Органи місцевого самоврядування в Україні.
4. Економічні права та свободи людини і громадянина, гарантії їх здійснення.
5. Правовий статус Президента України.
6. Правовий статус контрольно-ревізійної служби в Україні.

Тести

1. Зазначте, які з перерахованих відносин охоплюються предметом адміністративного права:

- а) відносини між органами державної виконавчої влади і громадськими організаціями;
- б) відносини між органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;
- в) трудові відносини;
- г) відносини з контролю діяльності прокурором області підлеглих прокурорів.

2. До адміністративних стягнень належать такі заходи:

- а) попередження;
- б) адміністративне затримання;
- в) оплатне вилучення предмета;
- г) виправні роботи;
- д) конфіскація предмета.

3. Зазначте, які заходи впливу можуть застосовуватися до неповнолітніх у віці від 16 до 18 років:

- а) застереження;
- б) догана;
- в) зобов'язання публічно або в іншій формі просити вибачення у потерпілого;
- г) направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи.

4. Адміністративно-правовими нормами регулюються такі з наведених ситуацій:

- а) вимога від громадянина, що вступає до кооперативу, згоди на це адміністрації з основного місця роботи;
- б) за час перебування в медичному закладі на обстеженні за робітниками і службовцями, зобов'язаними проходити таке обстеження, зберігається середній заробіток за місцем роботи;
- в) працівники міліції мають право доставляти в міліцію і затримувати до трьох годин осіб, які вчинили адміністративне правопорушення;
- г) організація повинна відшкодувати шкоду, завдану її працівникам при виконанні ним своїх службових обов'язків.

5. З наведених правовідносин адміністративно-правовими є такі:

- а) позов з приводу аліментів;
- б) між РВВС і громадянином у зв'язку із заявою останнього про протиправну поведінку сусіда;
- в) між суддею і громадянином у зв'язку з оскарженням постанови у справі про дрібне хуліганство.

6. Голова місцевої державної адміністрації в межах повноважень видає:

- а) накази;
- б) рішення;
- в) розпорядження;
- г) постанови.

7. Відповідно до Закону України “Про державну службу” право на державну службу мають громадяни України, які:

- а) за віком не молодші 18 років;
- б) відповідають вимогам законодавства;

- в) отримали відповідну освіту і професійну підготовку;
- г) мають вищу освіту.

8. Дайте визначення предмета адміністративного права:

- а) це суспільні відносини, які виникають у зв'язку з реалізацією функцій державної виконавчої влади, змістом якої є управління суспільством;
- б) це суспільні відносини управлінського характеру, що формуються в сфері виконавчої влади, внутрішньоорганізаційній діяльності органів, а також у процесі здійснення органами місцевого самоврядування делегованих повноважень;
- в) це суспільні відносини, що складаються в процесі організації і діяльності виконавчої влади;
- г) це суспільні відносини управлінського характеру, що формуються у сфері державної влади і державного управління, внутрішньоорганізаційній діяльності органів, а також у процесі здійснення органами місцевого самоврядування делегованих повноважень.

9. Зазначте формування, на які поширюється дія Закону України “Про об’єднання громадян”:

- а) комерційне товариство “Керамік”;
- б) молодіжно-оздоровче об’єднання “Атлант”;
- в) асоціація кінологів м. Києва;
- г) селищний комітет.

10. Визначте особливості, характерні для державного управління:

- а) об’єктом державного управління виступають будь-які явища матеріального світу;
- б) це діяльність організуючого характеру на основі чинного законодавства;
- в) це управління, яке здійснюється всіма органами держави;
- г) така діяльність втілює в собі зміст державної виконавчої влади;
- д) діяльність, яка має організаційно-владний характер.

Література [1; 11; 34; 41; 49; 55; 59]

Тема 2. Правовий статус органів державного контролю в економіці України

1. Роль і завдання контрольно-ревізійної служби в системі Міністерства фінансів.
2. Державна служба стандартизації та державної системи сертифікації.
3. Правовий статус державного метрологічного нагляду, органів санітарно-епідеміологічного нагляду, органів державного пожежного нагляду.

Питання для самоконтролю

1. Правовий статус державного метрологічного нагляду.
2. Правовий статус органів санітарно-епідеміологічного нагляду.
3. Правовий статус органів державного пожежного нагляду.
4. Повноваження державного комітету України та його органів на місцях з нагляду за охороною праці в галузі створення безпечних і нешкідливих умов праці.
5. Повноваження міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади в галузі охорони праці.

Тести

1. Зазначте, хто із вказаних працівників при прийнятті на роботу проходить перевірку знань з охорони праці:

- а) керівники підприємств, установ, організацій;
- б) керівники та спеціалісти служб охорони праці;
- в) керівники і спеціалісти відділів експлуатації і капітального будівництва;
- г) працівники, вказані в п. а) і б);
- д) працівники, вказані в п. а), б), в).

2. Вступний інструктаж з питань охорони праці проводиться з такими категоріями працівників:

- а) з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу;
- б) з учнями і студентами, які прибули на підприємство для проходження виробничої практики;
- в) з працівниками, які переходять на нове робоче місце (в інший цех, виробництво);
- г) з працівниками, вказаними в п. а) і б);
- д) з працівниками, вказаними в п. а), б) і в).

3. Акт за результатами розслідування нещасного випадку на виробництві складається за такою формою:

- а) Н-1;
- б) Н-5;
- в) НТ.

4. Зазначте, до якого локального нормативного акта включається план заходів щодо охорони праці:

- а) до Правил внутрішнього трудового розпорядку;
- б) до колективного договору;
- в) видається окремим документом і затверджується керівником підприємства.

5. Зазначте, чи вважається порушенням трудової дисципліни невиконання працівником вимог нормативних актів про охорону праці:

- а) так;
- б) ні.

6. Обов'язок забезпечення безпечних і нешкідливих умов праці на підприємстві покладається:

- а) на орган державного нагляду за охороною праці;
- б) на профспілковий орган;
- в) на роботодавця.

7. Зазначте, чи має право працівник відмовитися від роботи в умовах, що не відповідають законодавству про охорону праці:

- а) так;
- б) ні.

8. Комплексні плани поліпшення умов охорони праці та санітарно-оздоровчих заходів на підприємстві схвалює і контролює виконання цих планів:

- а) керівник підприємства;
- б) трудовий колектив підприємства;
- в) орган державного нагляду за охороною праці.

9. Первинний інструктаж з питань охорони праці на робочому місці проводить:

- а) керівник підприємства;
- б) фахівець служби охорони праці підприємства;
- в) безпосередньо керівник робіт.

10. Новоприйняті працівники можуть бути допущені до самостійної роботи:

- а) після вступного інструктажу з питань охорони праці;
- б) в день оприлюднення наказу про притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності;
- в) в день повідомлення працівнику під розписку про оголошення стягнення.

Література [1; 11; 13; 14; 16–20]

**Тема 3. Система правоохоронних органів України
та їх правовий статус**

1. Система судових органів та їх правовий статус.
2. Міністерство юстиції в системі правоохоронних органів.
3. Нотаріат та адвокатура, їх повноваження в системі захисту діяльності підприємств.
4. Прокуратура: завдання, функції та принципи її діяльності.
5. Служба безпеки та організація її діяльності.
6. Міліція та її підрозділи. Система і структура органів внутрішніх справ.
7. Державна податкова служба, система та їх правління.

Питання для самоконтролю

1. Судова система України.
2. Статус суддів в Україні.
3. Верховний Суд України та його повноваження.
4. Суд АРК, обласні, київський і севастопольський міські суди та районні суди, їх правовий статус.
5. Господарський суд і його правовий статус. Система господарських судів.
6. Міністерство юстиції в системі правоохоронних органів України.
7. Прокурорський нагляд і його галузі; інші види діяльності прокуратури.
8. Завдання й основні напрями діяльності прокуратури України.
9. Акти прокурорського реагування.
10. Система та структура органів внутрішніх справ України.
11. Права та обов'язки Служби безпеки України щодо боротьби з економічними злочинами.
12. Органи державного пожежного нагляду, їх завдання.

13. Повноваження нотаріусів і виконання функцій нотаріату іншими організаціями.
14. Законодавство України про міжнародний комерційний арбітраж.
15. Положення про міжнародний комерційний суд при Торгово-промислової палаті України.
16. Повноваження третейського суду. Юридична сила рішень господарського суду.

Завдання

1. Раніше неодноразово судимий, у тому числі за вбивство, гр. Рюрик, зустрівши гр. Кондратюка, вимагав у нього гроші на випивку. На відповідь Кондратюка, що грошей у нього немає, Рюрик пригрозив, що якщо Кондратюк не принесе гроші за годину, то він його заріже. При цьому показав фінський ніж.

Коли Рюрик повернувся спиною до Кондратюка і пішов, останній схопив цеглину і вдарив Рюрика по голові, від чого той помер.

Чи можна сказати, що Кондратюк діяв у межах необхідної оборони?

2. Звільнений з місць позбавлення волі рецидивіст гр. Грюкало прийшов до старої жінки Духно, яка самотньо жила у своєму будинку. Грюкало нагадав Духно, що вона була свідком у справі його приятеля Півня і своїми показаннями викрила того у вбивстві дружини, за що той і був засуджений.

— Коли мене звільняли, — сказав Грюкало, — Півень наказав мені зробити з тобою те, що він зробив зі своєю дружиною. То я й прийшов виконати його волю.

Духно у цей час кип'ятила на плиті воду у відрі для миття підлоги. Вона вхопила це відро і зненацька вилила окріп на голову Грюкалові. Від больового шоку настала смерть.

Дайте правову оцінку діям Духно.

3. Гр. Покутий, який був у нетверезому стані, напав на гр. Ланка і вдарив його ножем у плече. Ланко вибив ніж з рук Покутого і вцілив ним у серце, від чого Покутий помер на місці.

Чи підлягає Ланко кримінальній відповідальності?

4. Гр. Букач ішов вулицею напідпитку, але громадського порядку не порушував. До нього підійшли патрульні міліціонери Заець і

Лис і зажадали документи. Букач відповів, що документів при собі не має, але живе поблизу, де й зберігаються його документи. Міліціонери почали силоміць тягти Букача до кімнати дільничного інспектора міліції, але той вчинив їм опір, при цьому він і міліціонери отримали легкі тілесні ушкодження. Букач був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 345 КК.

Чи правильне це рішення?

5. Гр. Гайворонська навчалась у медучилищі і після занять увечері поверталася додому в передмістя через лісопосадку. Оскільки там вже траплялися напади на дівчат з метою їх зґвалтування, Гайворонська для самозахисту носила при собі медичний скальпель. Того вечора у лісопосадці їй назустріч трапився чоловік, який видався їй підозрілим, і Гайворонська витягла скальпель. Коли чоловік проходив повз неї, то вхопився за її плече і Гайворонська вдарила його скальпелем у живіт, заподіявши тяжкі тілесні ушкодження. Як з'ясувалося пізніше, чоловік просто послизнувся і мимохіть ухопився за її плече.

Дайте оцінку діям Гайворонської.

6. Гр. Костюк, перебуваючи у нетверезому стані, прийшов до знайомої Ліри, вчинив бешкет, став її бити. Вона виштовхала його надвір і зачинилася, але Костюк схопив сокиру і почав рубати двері хати, горлаючи, що вб'є Ліру. Та взяла мисливську рушницю і попередила, що стрілятиме. Незважаючи на це, Костюк вибив двері і з сокирою кинувся до Ліри, яка пострілом з рушниці вбила його. Ліра була засуджена. Суд зазначив, що у позбавленні життя Костюка не було потреби, оскільки, поки той ламав двері, Ліра могла вийти через інший хід і покликати на допомогу.

Обґрунтуйте свою думку з приводу цієї справи.

7. Перебуваючи на ринку, гр. Пирогов вихопив у продавця чоботи і побіг. Продавець і ще троє громадян наздогнали Пирогова, відібрали чоботи і били його доти, поки їм не перешкодили працівники міліції. Від побоїв Пирогов перестав бачити на одне око. Адвокат продавця переконував суд, що його підзахисний діяв у межах заходів, необхідних для затримання злочинця, бо не знав, чи є у Пирогова зброя.

Чи можна погодитися з адвокатом?

8. Гр. Загоруйко, працюючи на телевізійному заводі, вирішив викрасти телевізор, але за один раз зробити це було неможливо. Тому Загоруйко вирішив винести деталі телевізора, а потім його зібрати.

Тричі йому вдавалося винести деталі, але вчетверте, коли він ніс кінескоп, був затриманий.

Як характеризуються дії Загоруйка: одиничним злочином чи множинністю злочинів?

9. Гр. Бабуть, перебуваючи у нетверезому стані, на вулиці вчинив хуліганські дії: розбив скло у вітрині крамниці, палицею завдав ударів двом громадянам, а коли на місце події прибув міліціонер, вчинив тому опір, повалив на землю, після чого за допомогою громадян був затриманий.

Як треба оцінити злочинні дії Бабутя: це одиничний злочин чи множинність злочинів (ознайомтесь із ст. 296 КК).

10. Гр. Кириченко побився з Кравченком, побіг додому, вхопив мисливську рушницю, повернувся і вистрілив у Кравченка. Але більша частина заряду влучила в його сестру, яка стояла поруч. Кравченко отримав легкі тілесні ушкодження, а його сестра — тяжкі.

Чи наявна тут множинність злочинів, якщо так, то який саме вид множинності?

Література [1; 13–20]

Змістовий модуль II. Проблеми правового регулювання підприємницької діяльності

Тема 4. Правові засади господарської діяльності

1. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування в сфері господарювання.
2. Комерційна (підприємницька) та некомерційна діяльність.
3. Майно суб'єктів господарювання.
4. Господарські зобов'язання та господарські договори. Їх виконання та припинення.
5. Загальні засади відповідальності суб'єктів господарських відносин та види господарсько-правової відповідальності.
6. Зовнішньоекономічна діяльність. Порядок її здійснення та державне регулювання ЗЕД.
7. Захист прав і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності ЗЕД.

Питання для самоконтролю

1. Правове регулювання підприємництва в Україні.
2. Форми державного управління економікою.

3. Господарські правовідносини: поняття, ознаки, види.
4. Правове становище державних підприємств.
5. Правовий статус казенного підприємства.
6. Поняття та види господарських товариств.
7. Види підприємств за формами власності.
8. Господарські об'єднання: поняття, види, правове становище.
9. Господарський договір: поняття, ознаки. Класифікація господарських договорів.
10. Функції господарського договору та порядок його укладання.
11. Зміст і форма господарського договору. Порядок внесення змін до господарських договорів та їх розірвання.
12. Виконання господарських договорів. Механізми забезпечення належного виконання господарських договорів.
13. Види господарсько-правової відповідальності.
14. Господарсько-правові санкції, що застосовуються в господарсько-правових відносинах.
15. Підстави господарсько-правової відповідальності.

Тести

1. Засновники акціонерного товариства — це особи:

- а) які виконують передбачені законом дії щодо заснування товариства;
- б) які несуть солідарну відповідальність за боргами товариства перед учасниками;
- в) які виконують передбачені законом дії щодо заснування товариства і несуть відповідальність як перед тими, хто підписався на акції, так і перед третіми особами за зобов'язаннями, що виникли до реєстрації товариства;
- г) які виконують передбачені законом дії щодо заснування товариства, розподілу акцій та прибутку;
- д) які несуть солідарну відповідальність за боргами товариства перед учасниками і виконують передбачені законом дії щодо заснування товариства.

2. Якщо господарське товариство, утворене з членів трудового колективу державного підприємства, уклало договір оренди на його майно, то з самим державним підприємством станеться таке:

- а) воно перестає бути державним;

- б) передача майна в оренду не припиняє права державної власності на майно;
- в) діяльність державного підприємства припиняється;
- г) відбувається реорганізація державного підприємства через приднання до орендаря.

3. Господарські товариства створюються у формі:

- а)
  - акціонерного товариства закритого типу;
  - акціонерного товариства відкритого типу;
  - корпорацій;
  - асоціацій;
  - консорціумів;
- б)
  - акціонерного товариства закритого типу;
  - акціонерного товариства відкритого типу;
  - корпорацій;
  - концернів;
  - товариства з обмеженою відповідальністю;
- в)
  - акціонерного товариства;
  - повного товариства;
  - корпорацій;
  - концернів;
  - товариства з обмеженою відповідальністю;
- г)
  - акціонерного товариства закритого типу;
  - акціонерного товариства відкритого тип;
  - товариства з обмеженою відповідальністю;
  - повного товариства;
  - командитного товариства;
- д)
  - акціонерного товариства;
  - товариства з обмеженою відповідальністю;
  - товариства з додатковою відповідальністю;
  - повного товариства;
  - командитного товариства.

4. Юридична особа вважається ліквідованою з моменту:

- а) прийняття рішення про оголошення її банкрутом;
- б) прийняття власником рішення про припинення діяльності;

- в) виключення її з державного реєстру;
- г) погашення боргів перед кредиторами.

5. Господарське об'єднання не відповідає за зобов'язаннями підприємств:

- а) так;
- б) ні.

6. Непідприємницька господарська діяльність — це:

- а) діяльність суб'єктів підприємництва, яка не відповідає основним принципам підприємницької діяльності, але не суперечить чинному законодавству;
- б) діяльність, що здійснюється за рахунок державних дотацій для задоволення певних суспільних потреб незалежно від її прибутковості;
- в) суспільна діяльність, що не є підприємницькою і спрямована на підтримку економіки країни;
- г) діяльність підприємств державної форми власності;
- д) інноваційна діяльність.

7. Згідно з цивільним законодавством договір між сторонами вважається укладеним з такого моменту:

- а) коли передано майно;
- б) коли складено письмовий акт;
- в) коли є треті особи, які в разі потреби можуть засвідчити фактичне укладення договору;
- г) коли між сторонами у відповідній формі досягнуто згоди за всіма умовами;
- д) коли суд визнає договір укладеним.

8. Товариство з обмеженою відповідальністю діє на підставі:

- а) статуту;
- б) положення;
- в) установчого договору;
- г) установчого договору і статуту;
- д) установчого договору і положення;
- е) статуту і положення.

9. Предметом договору оренди не можуть бути:

- а) цілісні майнові комплекси підприємств;
- б) земельні ділянки;

- в) коштовне каміння;
- г) засоби виробництва.

10. Суб'єктами господарського права є:

- а) органи внутрішніх справ;
- б) організації, які у вигляді професійного промислу виробляють і реалізують для суспільних потреб (не власних) продукцію, виконують роботи, надають послуга;
- в) організації — споживачі результатів господарської діяльності;
- г) організації, що здійснюють професійну управлінську діяльність в економіці;
- д) прокуратура.

Література [1–5; 8; 10; 13; 16]

Тема 5. Правове регулювання захисту прав споживачів

1. Основні положення та принципи захисту прав споживачів.
2. Законодавство України про захист прав споживачів та юридичні гарантії прав споживачів.
3. Порядок перевірки якості товару та накладання стягнення на суб'єктів підприємницької діяльності з порушенням законодавства про захист прав споживачів.
4. Стандартизація та сертифікація як форми закріплення виплат щодо якості продукції.
5. Державна сертифікація продукції.

Питання для самоконтролю

1. Повноваження Держстандарту України у справах захисту прав споживачів і його органів в АРК, областях, містах Києві та Севастополі.
2. Право споживачів на належну якість товарів (робіт, послуг).
3. Права споживачів у випадках придбання ними товару неналежної якості.
4. Права споживачів у випадку порушення виконавцем умов договору про виконання робіт і надання послуг.
5. Права споживача на безпечність товарів (робіт, послуг) та інформацію щодо них.
6. Майнова відповідальність за шкоду, завдану товарами (роботами, послугами) неналежної якості.

7. Права споживача у сфері торгового та інших видів обслуговування.
8. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.
9. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.
10. Судовий захист прав споживачів.

Тести

1. Цивільні права та обов'язки при приватизації державного майна виникають:

- а) з договорів, передбачених законом;
- б) з договорів, не передбачених законом, але таких, що йому не суперечать;
- в) з адміністративних актів з продажу державного майна;
- г) внаслідок дій фізичних і юридичних осіб, не передбачених законом, але таких, що не суперечать йому.

2. До категорії господарських товариств належать такі суб'єкти підприємницької діяльності:

- а) довірче товариство;
- б) асоціація;
- в) корпорація;
- г) концерн.

3. Об'єктом права власності колективного підприємства є:

- а) вклади працівників підприємства;
- б) вироблена продукція;
- в) майно, придбане на підставах, встановлених законом;
- г) майно, набуте на підставах, не заборонених законом.

4. Об'єднання підприємств — це:

- а) підприємства, установи, організації, що об'єдналися для здійснення спільної комерційної діяльності і зареєстровані у встановленому законом порядку як юридична особа;
- б) господарське об'єднання, створене на добровільних засадах підприємствами для спільного виконання делегованих учасниками комерційних та інших визначених статутом (договором) функцій і зареєстроване як юридична особа;

- в) господарська організація, створена на добровільних засадах підприємствами для спільного виконання делегованих учасниками комерційних функцій і зареєстрована як юридична особа;
- г) господарське об'єднання, створене на добровільних засадах підприємствами для спільного виконання делегованих учасниками виробничих, комерційних, наукових та інших функцій і зареєстроване як юридична особа;
- д) господарська організація, створена на добровільних засадах двома і більше підприємствами для спільного виконання делегованих учасниками виробничих, комерційних, наукових та інших визначених статутом (договором) функцій і зареєстрована як юридична особа.

5. За договором купівлі-продажу покупець зобов'язаний:

- а) прийняти майно і сплатити за нього певну грошову суму;
- б) прийняти майно і відшкодувати його вартість та витрати, пов'язані з його сховом;
- в) передати майно у власність контрагента;
- г) сплатити певну грошову суму за придбане майно.

6. Казенне підприємство — це підприємство:

- а) засноване на державній власності;
- б) майно якого є державною власністю, закріплене за казенним підприємством і належить йому на праві повного господарського відання;
- в) майно якого є державною власністю, закріплене за казенним підприємством і належить йому на праві оперативного управління.

7. Злиття та приєднання підприємств можливе лише за умови попереднього отримання дозволу Антимонопольного комітету:

- а) так;
- б) ні.

8. Господарська діяльність — це:

- а) виготовлення та реалізація продукції, виконання робіт, надання послуг з метою одержання прибутку;
- б) суспільно корисна діяльність суб'єктів підприємництва з метою одержання прибутку;
- в) суспільно корисна діяльність суб'єктів підприємництва та їх об'єднань щодо виробництва продукції, виконання робіт, надан-

- ня послуг для їх реалізації за плату, що ґрунтується на поєднанні приватних і публічних інтересів і здійснюється професійно;
- г) діяльність суб'єктів підприємництва щодо виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг для їх реалізації за плату, що ґрунтується на поєднанні приватних і публічних інтересів і здійснюється відповідно до їхніх здібностей та можливостей;
- д) доцільна діяльність з виготовлення та реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг для задоволення попиту споживачів і з метою одержання прибутку.

9. До загального кола осіб, які можуть бути покупцями об'єктів приватизації, належать:

- а)
- громадяни України, особи без громадянства;
  - юридичні особи, зареєстровані на території України;
  - юридичні особи інших держав;
- б)
- громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства;
  - юридичні особи, зареєстровані на території України;
  - юридичні особи інших держав;
- в)
- громадяни України, іноземні громадяни;
  - юридичні особи, зареєстровані на території України;
  - юридичні особи інших держав;
- г)
- громадяни України, іноземні громадяни;
  - особи без громадянства;
  - юридичні особи інших держав.

10. Зазначте, чи можна придбані основні фонди після створення товариства з обмеженою відповідальністю зараховувати до статутного фонду:

- а) можна, якщо йдеться про збільшення статутного фонду;
- б) зараховуються в обов'язковому порядку;
- в) не можна;
- г) зараховуються до фондів спеціального призначення;
- д) зараховуються за бажанням засновників.

Література [1–4; 8; 9; 47; 48; 56]

Змістовий модуль III. Питання правового регулювання трудових відносин

Тема 6. Правове регулювання трудових відносин

1. Основні напрямки політики зайнятості та забезпечення зайнятості і працевлаштування.
2. Поняття та значення трудового договору, його форми та види, порядок укладання і припинення.
3. Поняття трудової дисципліни та її забезпечення.
4. Законодавство про охорону праці та права і обов'язки щодо додержання законодавства про охорону праці.
5. Поняття та система органів нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю.

Питання для самоконтролю

1. Трудовий договір.
2. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
3. Розірвання строкового трудового договору.
4. Розірвання трудового договору з ініціативи власника.
5. Поняття та види переведень.
6. Переміщення працівника на тому ж підприємстві.
7. Зміна істотних умов праці при проходженні роботи за тією самою спеціальністю, класифікацією і на тій самій посаді.
8. Підстави припинення трудового договору.
9. Відсторонення від роботи.
10. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Статути й положення щодо дисципліни.
11. Відповідальність працівників за порушення трудової дисципліни та умов трудового договору.
12. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, завдану підприємству, установі, організації.
13. Порядок і способи покриття шкоди, завданої працівником.
14. Загальні підстави та умови матеріальної відповідальності працівників.
15. Види матеріальної відповідальності.
16. Індивідуальна та колективна (бригадна) матеріальна відповідальність.
17. Поняття, зміст і значення правового забезпечення охорони праці.

18. Норми і правила з охорони праці та виробничої санітарії.
19. Проведення інструктажів з охорони праці. Медичні огляди.
20. Навчання працівників правил з охорони праці, виробничої санітарії та пожежної безпеки. Забезпечення засобами індивідуального захисту.
21. Розслідування та облік нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом.
22. Особливості охорони праці жінок, молоді та інвалідів.
23. Охорона праці осіб із зниженою працездатністю (пенсіонерів, інвалідів, ветеранів тощо).

Тести

1. Зазначте, чи всі суб'єкти трудового права є одночасно суб'єктами трудових правовідносин:

- а) так;
- б) ні.

2. Профспілки є суб'єктом таких трудових правовідносин:

- а) тільки індивідуальних;
- б) тільки колективних;
- в) як індивідуальних, так і колективних.

3. Трудова правоздатність у громадян-роботодавців виникає з такого моменту:

- а) з моменту виникнення цивільної правоздатності;
- б) з досягненням 16-річного віку;
- в) з досягненням 18-річного віку.

4. Основною умовою виникнення трудових правовідносин є:

- а) трудова праводієздатність учасників цих відносин;
- б) волевиявлення учасників цих відносин;
- в) наявність трудової норми.

5. Зазначте, чи вважаються трудовими відносинами, що виникають між працівником і роботодавцем з приводу вирішення трудового спору:

- а) так;
- б) ні.

6. Зазначте, чи існують трудові відносини між приватним підприємством і власником цього підприємства, який одночасно виконує функції директора:

- а) так;
- б) ні.

7. Основною підставою виникнення трудових правовідносин є:

- а) факт укладання трудового договору;
- б) укладення колективного договору;
- в) видання наказу про прийняття на роботу.

8. До елементів трудових правовідносин належать:

- а) суб'єктивні права та обов'язки учасників трудових правовідносин;
- б) суб'єкт, об'єкт і зміст трудових правовідносин;
- в) певний комплекс послідовно здійснюваних фактів.

9. Назвати повний перелік учасників індивідуальних трудових правовідносин:

- а) профспілковий орган і власник або уповноважений ним орган;
- б) працівник і роботодавець;
- в) працівник, роботодавець і профспілковий орган.

10. Зазначити, чи можуть існувати трудові правовідносини за відсутності відповідної норми права:

- а) так;
- б) трудові відносини виникають тільки за наявності відповідної норми права.

Література [1; 5; 8; 9; 16; 31; 45]

Тема 7. Юридична відповідальність за порушення у сфері підприємницької діяльності

1. Цивільно-правова відповідальність за порушення у сфері підприємницької діяльності.
2. Адміністративна відповідальність та адміністративні правопорушення. Порядок накладання адміністративних стягнень.
3. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері підприємницької діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Особливості юридичної відповідальності у сфері підприємницької відповідальності. Види та форми відповідальності.
2. Договірна відповідальність, її підстави. Поняття та види збитків, визначення їх розмірів.
3. Порядок відшкодування заподіяних збитків. Підстави звільнення від відповідальності в договірних відносинах.
4. Адміністративне порушення норм підприємницького права як підстава адміністративної відповідальності. Види таких правопорушень і адміністративних стягнень.
5. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері підприємницької діяльності.
6. Загальна характеристика основних складів господарських злочинів.

Завдання

1. Громадяни Чупко і Тузов проникли у взуттєву крамницю і вивісли звідти 24 пари жіночих чобіт. У цей час їх побачив сторож і намагався затримати. Але злочинці побили його, завдавши тяжких тілесних ушкоджень, після чого з вкраденим зникли.

Чи є множинність злочинів у діях Чупка і Тузова?

2. Громадянин Гаман увечері заманив громадянку Сокальську до своєї квартири, де зґвалтував її, а потім, не випускаючи з квартири, гвалтував до ранку.

Чи присутня у цьому випадку множинність злочинів?

3. Громадянин Петров з метою збуту придбав 2000 підроблених доларів США за одну третину номінальної вартості справжніх. Через рік Петров підробив і намагався збути облігації, випущені АТ "Рекорд" на загальну суму 55 тис. грн.

Який вид множинності злочинів наявний у цьому випадку? У чому його особливості? (Ознайомтеся зі ст. 199 і 224 КК).

4. Громадянин Захаров надав свій сарай для розташування в ньому незаконного пункту прийому металобрухту, за що був засуджений до штрафу. А через півтора року після засудження сам організував незаконний пункт прийому і збуту металобрухту. Його дії були кваліфіковані за ч. 2 ст. 213 КК.

Чи правильна ця кваліфікація?

5. Громадянин Хвалько, застосувавши ніж і погрожуючи вбивством, вчинив розбійний напад на громадянина Пугача, відібравши в нього дві гривні. Дії Хвалька були кваліфіковані за ст. 129 і 187 КК.

Чи є тут сукупність злочинів?

6. Громадянин Петров був підбурювачем у здійсненні шахрайства, а наступного дня сам намагався вчинити шахрайство, але був затриманий.

До якого виду множинності злочинів належить цей випадок? Як потрібно кваліфікувати злочинну діяльність Петрова? (Ознайомтеся зі ст. 190 КК).

7. Громадянин Андрійко, знаючи, що громадянин Когут носить при собі значну суму грошей, золоті речі, вирішив зробити засідку біля його дому і відібрати коштовності. З цією метою він придбав сокиру і зробив собі маску на обличчя. Одначе, перебуваючи у нетверезому стані, розповів про все гр. Шумейкові, який, у свою чергу, повідомив працівників міліції.

Дайте юридичну оцінку діям громадянина Андрійка.

8. Громадянин Санько катав на мотоциклі свою знайому громадянку Канопо, завів її в ліс, де намагався зґвалтувати. Одначе Канопо вчинила відчайдушний опір, який Санько не зміг подолати. Після цього розлючений Санько жорстоко побив Канопо з метою помсти.

На допиті він переконував, що добровільно відмовився від вчинення зґвалтування.

Чи можна з цим погодитися? Дайте юридичну оцінку діям громадянина Санька.

9. Громадянин Калінчук з метою помсти вирішив підпалити будинок сусіда. Вночі він обкидав будинок солом'яною, підпалив її, а сам зник. Але солома виявилася мокрою і полум'я загасилося саме собою, не заподіявши шкоди.

Дайте юридичну оцінку діям громадянина Калінчука.

10. Громадянин Цапко з метою викрадення препаратів, виготовлених на наркотичній основі, вночі проник в аптеку, де викрав різні ліки, завдавши значної шкоди закладу. Але в темряві переплутав і замість препаратів на наркотичній основі викрав такі, що до них не належать.

Як треба кваліфікувати дії Цапка? (Ознайомтеся зі ст. 185, 308 КК).

Література [1–4; 8; 9; 12; 16; 17; 20]

Тема 8. Захист прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності

1. Захист прав і законних інтересів підприємців.
2. Порядок розгляду та категорії справ, що підвідомчі господарським та адміністративним судам.
3. Розгляд господарських справ, підвідомчих і підсудних господарським судам.
4. Міжнародний комерційний арбітраж.
5. Нотаріальний захист.
6. Комерційно-господарський суд при Торгового-промисловій палаті України.

Питання для самоконтролю

1. Порядок розгляду справ загальними та адміністративними судами за позовами суб'єктів підприємницької діяльності. Захист честі, гідності й ділової репутації.
2. Підвідомчість господарських спорів і компетенція господарських судів щодо їх вирішення.
3. Порядок вирішення спорів господарськими судами та виконання їх рішень.
4. Міжнародний комерційний арбітраж та його компетенція. Виконання іноземних арбітражних рішень.
5. Особливості нотаріального захисту прав та інтересів підприємців, правила вчинення нотаріальних дій.
6. Правові аспекти державного управління та місцевого самоврядування.
7. Основні види державного контролю, їхні загальні та специфічні ознаки.
8. Державна стандартизація. Категорія нормативних документів і стандартизації.

Тести

1. Локальні нормативні акти не є джерелом господарського законодавства:

- а) так;
- б) ні.

2. Норма господарського права — це:

- а) елемент системи комплексної галузі господарського права;

- б) нормативний акт галузі господарського права;
- в) локальні нормативні акти спеціальної галузі господарського права;
- г) елемент системи галузі цивільного права;
- д) елемент системи галузей цивільного та адміністративного права.

3. Право власності на об'єкти приватизації переходить до покупця з моменту:

- а) нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу;
- б) підписання акта приймання-передачі майна;
- в) передачі майна.

4. Товариство з обмеженою відповідальністю – це товариство:

- а) що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається засновницькими документами. Учасники товариства відповідають за зобов'язаннями у межах своїх внесків до статутного фонду;
- б) що має статутний фонд, поділений на частки, розмір яких визначається засновницькими документами. Учасники товариства обмежені у відповідальності як суб'єкти господарського права лише розміром статутного фонду;
- в) що має статутний фонд, розмір якого визначається засновницькими документами. Учасники товариства обмежені у відповідальності як суб'єкти господарського права лише розміром статутного фонду;
- г) учасники якого обмежені у відповідальності як суб'єкти господарського права лише розміром статутного фонду;
- д) що має статутний фонд, розмір якого визначається засновницькими документами. Учасники товариства відповідають за боргами у межах отриманого прибутку від своїх внесків до статутного фонду.

5. Зазначте, чи мають права сторони договору включати до нього умову про зниження (обмеження) розміру відповідальності, передбаченого законодавством:

- а) сторони мають право встановлювати розмір відповідальності за угодою між собою;
- б) зменшення суми збитків можливе за рішенням господарського суду;
- в) така угода не допускається.

6. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності здійснюється протягом:

- а) 5 днів;
- б) 15 днів;
- в) 10 днів;
- г) 45 днів.

7. Перебіг гарантійного строку на товари, що продаються через роздрібні торговельні організації, починається з дня:

- а) надходження товару до торговельної організації;
- б) виготовлення товару;
- в) реалізації товару;
- г) встановленого виробником товару.

8. Господарське законодавство визначає правове становище таких суб'єктів господарського права:

- а) підприємств і їхніх структурних підрозділів;
- б) об'єднань підприємств;
- в) фінансових і посередницьких інститутів;
- г) громадян-підприємців;
- д) органів державної виконавчої влади в економіці;
- е) державних службовців;
- є) військовослужбовців.

9. Інститут договірної права є окремим інститутом господарського законодавства:

- а) так;
- б) ні.

10. Господарські відносини — це:

- а) майнові відносини щодо задоволення особистих потреб громадян у товарах, роботах і послугах;
- б) відносини, що складаються при формуванні прибутку і використанні власних фінансових ресурсів для здійснення підприємницької діяльності;
- в) управлінські відносини у народному господарстві між органами державної виконавчої влади та підприємцями;
- г) відносини у народному господарстві між органами державної виконавчої влади та підприємцями;

д) відносини між господарюючими суб'єктами та органами управління, які утворюються у процесі організації і безпосереднього здійснення господарської діяльності.

Література [1–4; 8–9; 12; 16]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. *Конституція* України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. – К., 1996.
2. *Цивільний кодекс* України від 16.01.03. – К., 2003.
3. *Цивільний процесуальний кодекс* України – К., 2005.
4. *Господарський кодекс* України. – К., 2004.
5. *Кодекс законів України про працю*. – К., 2005.
6. *Земельний кодекс* України від 18.12.09 // ВВР України. – 1992. – № 25.
7. *Господарський процесуальний кодекс України* від 06.11.91.
8. *Кодекс законів України про адміністративні правопорушення* від 07.12.84 // Право України. – 2002. – № 3–4.
9. *Кримінальний кодекс* України від 05.04.2001. – К., 2004.
10. *Закон* України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91 // ВВР України. – № 29. – Ст. 377.
11. *Закон* України “Про господарський суд” від 04.06.91 // ВВР України. – 1991. – № 36. – Ст. 469.
12. *Закон* України “Про міжнародний комерційний арбітраж” від 24.02.94 // ВВР України. – 1994. – № 25. – Ст. 199.
13. *Закон* України “Про конституційний суд України” від 03.10.96 // ВВР України. – 1996. – № 49 – Ст. 272.
14. *Закон* України “Про судовий устрій України”. – К., 2004.
15. *Закон* України “Про статус суддів” від 15.12.92 // ВВР України. – 1993. – № 18. – Ст. 56.
16. *Закон* України “Про прокуратуру” від 05.12.91 // ВВР України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
17. *Закон* України “Про міліцію” від 20.12.90 // ВВР України. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
18. *Закон* України “Про службу безпеки України” від 25.03.92 // ВВР України. – 1992. – № 27. – Ст. 382.
19. *Закон* України “Про нотаріат” від 02.09.93 // ВВР України. – 1993. – № 39. – Ст. 383.

20. *Закон України “Про державну податкову службу в Україні”* від 24.12.93 // ВВР України. — 1994. — № 15. — Ст. 21.
21. *Закон України “Про пожежну безпеку”* від 17.12.93 // ВВР України. — 1994. — № 5. — Ст. 21.
22. *Закон України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”* від 24.12.93 // ВВР України. — 1994. — № 11. — Ст. 50.
23. *Закон України “Про виконавче провадження”* від 21.03.99 // ВВР України. — № 24. — Ст. 207.
24. *Закон України “Про господарські товариства”* від 19.09.91 // ВВР України. — 1991. — № 49. — Ст. 682.
25. *Закон України “Про дію міжнародних договорів на території України”* від 10.12.91 // ВВР України. — 1992. — № 10. — Ст. 137.
26. *Закон України “Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності”* від 18.02.92 // ВВР України. — 1992. — № 21. — Ст. 296.
27. *Закон України “Про споживчу кооперацію”* від 10.04.92 // ВВР України. — 1992. — № 30. — Ст. 414.
28. *Закон України “Про заставу”* від 02.10.92 // ВВР України. — 1992. — № 38. — Ст. 60.
29. *Закон України “Про Торгово-промислові палати в Україні”* від 02.12.97 // ВВР України. — 1998. — № 13. — Ст. 52.
30. *Закон України “Про внесення змін і доповнень до Закону України “Про захист прав споживачів”* від 15.12.93 // ВВР України. — 1994. — № 1. — Ст. 1.
31. *Закон України “Про охорону праці”* від 14.10.92 // ВВР України. — 1992. — № 49. — Ст. 669.
32. *Закон України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні”* від 26.01.93 // ВВР України. — 1993. — № 13. — Ст. 112.
33. *Закон України “Про порядок вирішення колективних та трудових спорів (конфліктів)”* від 03.03.98 // Уряд. кур’єр. — 1998. — № 62–63.
34. *Закон України “Про професійні спілки, їх права і гарантії”* від 15.09.99 // ВВР України. — 1993. — № 46. — Ст. 187.
35. *Про забезпечення єдності вимірювання: Декрет Кабінету Міністрів України* від 26.04.93 // ВВР України. — 1993. — № 26. — Ст. 278.

36. *Про стандартизацію і сертифікацію*: Декрет Кабінету Міністрів України від 10.05.93 // ВВР України. — 1993. — № 46. — Ст. 289.
37. *Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальності за їх порушення*: Декрет Кабінету Міністрів України // ВВР України. — 1993. — № 2.
38. *Закон України “Про загальні засади створення, функціонування спеціальних (вільних) економічних зон”* від 13.10.92 // ВВР України. — 1992. — № 50. — Ст. 676.
39. *Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”* від 21.05.97 // ВВР України. — 1997. — № 24.
40. *Закон України “Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті”* від 23.09.94 // Право України. — 1994. — № 10.
41. *Закон України “Про державну службу”* // Вісн. державної служби України. — 1995. — № 1.
42. *Законодавство України про нотаріат. Організаційно-правові основи діяльності нотаріату: Зб. офіц. нормативних актів* // Бюл. зак-ва і юрид. практики України. — 1998. — № 5.
43. *Акціонерні товариства: організація та діяльність*. — К., 1997.
44. *Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами*. — К., 2003.
45. *Кодекс законів про працю України*. — К., 2005.
46. *Закон України “Про підтвердження відповідності”* // ВВР України. — 2001. — № 32. — Ст. 169.
47. *Закон України “Про стандартизацію”* // ВВР України. — 2001. — № 31.
48. *Закон України “Про рекламу”* № 270/96-ВР // ВВР України. — № 39.
49. *Закон України “Про інформацію”* // Юрінком Інтер. — 2000. — № 2657-12.
50. *Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”* // ВВР України. — 1994. — № 27, № 4004-12.
51. *Закон України “Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини”* № 771/97 // ВВР України. — 1994. — № 27.
52. *Закон України “Про державне регулювання виробництва і торгівлі спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними*

- напоями та тютюновими виробами” № 481/95-ВР // ВВР України. — 1995. — № 46.
53. *Закон* України “Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами в сфері торгівлі, громадського харчування та послуг” № 265/95-ВР // ВВР України. — 1995. — № 28.
54. *Закон* України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” від 23.03.96 № 98/96-ВР.
55. *Декрет* Кабінету Міністрів України “Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальності за їх порушення” № 30-93 // ВВР України. — 1993. — № 223.
56. *Декрет* Кабінету Міністрів України “Про стандартизацію і сертифікацію” № 46-93 із змін. та допов., внесеними законами України від 11.06.97 № 333/97-ВР і від 14.12.99 № 1288-ХІ.
57. *Положення* про порядок тимчасового припинення діяльності підприємств сфери торгівлі, громадського харчування і послуг, які систематично реалізують недоброякісні товари, порушують правила торгівлі та надання послуг, умови зберігання і транспортування товарів: Затв. постановою Верховної Ради України від 25 січня 1995 р. № 26/95-ВР.
58. *Положення* про порядок вилучення неякісних товарів, документів та інших предметів, що свідчить про порушення прав споживачів: Затв. постановою Верховної Ради України від 25 січня 1995 р. № 26/95-ВР.
59. *Положення* про порядок припинення (заборони) господарюючими суб’єктами відвантаження, реалізації (продажу) і виробництва товарів, виконання робіт і надання послуг, що не відповідають вимогам нормативних документів: Затв. постановою Верховної Ради України від 25 січня 1995 р. № 26/95-ВР.
60. *Постанова* Пленуму Верховного Суду України від 12 квітня 1996 р. № 5 “Про практику розгляду цивільних справ за позовами про захист прав споживачів” // Правовісник: Постанови Пленуму Верховного Суду України. — К., 1996.
61. *Правила* продажу непродовольчих товарів: Затв. наказом Міністерства зовнішніх економічних зв’язків і торгівлі України від 27.03.96 № 294.
62. *Правила* торгівлі на ринках: Затв. наказом міністерства зовнішніх економічних зв’язків і торгівлі України від 12.03.96 № 157.

63. *Правила* користування засобами вимірювальної техніки у сфері торгівлі: Затв. наказом Держстандарту України від 20.09.96 № 393.
64. *Про застосування* Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів: Указ Президента України від 04.10.94 // Уряд. кур'єр. — 1994. — 6 жовт.
65. *Про порядок* тимчасової дії на території України окремих актів законодавства СРСР: Постанова Верховної Ради України від 12.09.91 // ВВР України. — 1991. — № 46.
66. *Про ратифікацію* Угоди про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності: Постанова Верховної Ради України // ВВР України. — 1993. — № 9. — Ст. 66.
67. *Об утверждении* Положения по поставкам продукции производственно-технического назначения, Положения по поставкам товаров народного потребления и основных условиях регулирования договорных отношений при осуществлении экспортно-импортных операций: Постановление СМ СССР от 25.07.88 № 888 // СП СССР. — 1988. — № 24–25. — Ст. 70.
68. *Типовий статут* державного підприємства: Затв. наказами Мініекономіки, Мінпраці, Мінфіну, Фонду держмайна України від 22.04.93; Зареєстрований в Мін'юсті України 10.05.93 № 43 // ІБЦ. — 1993. — № 7.
69. *Положення* про порядок накладання на господарюючих суб'єктів торгівлі, громадського харчування і послуг, у тому числі на громадян-підприємців, стягнень за порушення законодавства про захист прав споживачів: Затв. постановою КМ України від 14.04.94 № 236 // ЗПУ України. — 1994. — № 8. — Ст. 198; 1996. — № 4. — Ст. 84.
70. *Положення* про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Затв. наказом Міністерства зовнішньоекономічних зв'язків України від 05.10.95 № 75 // Уряд. кур'єр. — 1995. — № 165–166.
71. *Про створення* єдиного державного реєстру підприємств та організацій України // ДіБ. — 1996. — № 3. — С. 33–37.
72. *Положення* про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні: Затв. постановою КМ України від 03.04.93 № 250 // Галицькі контракти. — 1995. — № 45.

73. *Положення* про обласну, Київську, Севастопольську міську державну адміністрацію // *Голос України*. — 1995. — 5 верес.
74. *Положення* про районну, районну у містах Києві та Севастополі державну адміністрацію // *Голос України*. — 1995. — 5 верес.
75. *Порядок* відбору у господарюючих суб'єктів сфери торгівлі, громадського харчування і послуг зразків товарів, сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виборів для перевірки їх якості: Затв. постановою КМ України від 02. 04.94 № 225.
76. *Порядок* контрольної перевірки правильності розрахунку з споживачами за надання послуг і реалізовані товари: Затв. постановою КМ України від 02.04.94 № 215.
77. *Про єдиний ліцензійний реєстр*: Постанова КМ України від 27.03.96 // *ДіБП*. — 1996. — № 9. — С. 26–27.
78. *Положення* про порядок тимчасового припинення діяльності підприємств сфери торгівлі, громадського харчування і послуг, які систематично реалізують недоброякісні товари, порушують правила торгівлі та надання послуг, умови зберігання і транспортування товарів: Затв. постановою Верховної Ради України від 25.01.95 № 28/95-ВР // *Уряд. кур'єр*. — 1995. — № 25.
79. *Положення* про порядок вилучення неякісних товарів, документів та інших предметів, що свідчать про порушення прав споживачів: Затв. постановою Верховної Ради України від 25.01.95 № 26/95-ВР // *Уряд. кур'єр*. — 1995. — № 25–26.
80. *Порядок* зайняття торговельною діяльністю і правила торговельного обслуговування населення: Затв. постановою КМ України від 08.02.95 № 108 // *Уряд кур'єр*. — 1995. — 21 лют.
81. *Положення* про Міністерство юстиції України: Затв. Указом Президента України від 30.12.97 № 1396/97 // *Офіц. вісн. України*. — 1998. — № 2.
82. *Кодекс* державного службовця: Зареєстровано у Міністерстві юстиції України 07.11.2000 № 783/5004.

Основна

83. *Аверьянов В. Б.* Аппарат государственного управления: содержание деятельности и организационной структуры. — К., 1990.
84. *Аверьянов В. Б.* Органи виконавчої влади в Україні. — К., 1997.
85. *Андрійко О. П.* Контроль в демократическом государстве: проблемы и тенденции. — К., 1994.

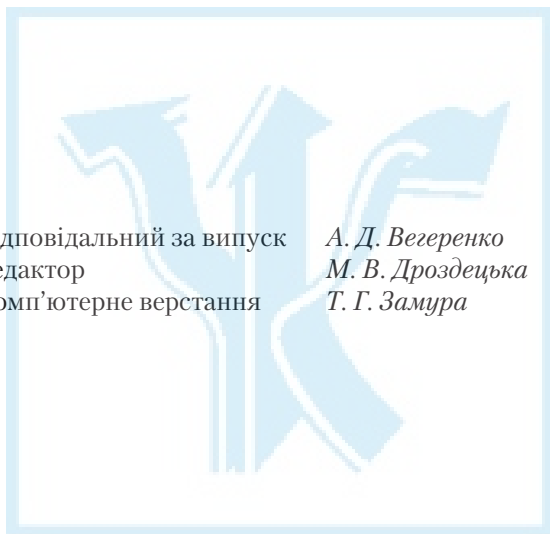
86. *Гладун З.* Поняття і зміст державного управління: адміністративно-правовий аналіз. — Львів, 1996.
87. *Державне управління: Теорія і практика.* — К., 1998.
88. *Бочаров О. К.* Материальное стимулирование выполнения хозяйственных договоров. — М., 1981.
89. *Внешнеэкономический договор* // Материалы междунар. торговой палаты и других неправительственных организаций. — К., 1991.
90. *Дашков Л. П., Бризалін А. В.* Комерційний договір: від укладання до виконання. — К., 1996.
91. *Зобов'язальне право* / Ред. О. В. Дзери. — К., 1998.
92. *Збірник господарських договорів й установчих документів* / Уклад. та пер. В. Ф. Почезаров. — Д., 1997.
93. *Збірник типових договорів (із можливістю копіювання)* / Упоряд. І. А. Воїна. — К., 1998.
94. *Бандурка А. М.* Судебные и правоохранительные органы Украины: Учебник. — Харьков., 1999.
95. *Гель А. П., Семаков Г. С., Кондракова С. П.* Судові та правоохоронні органи України. — К., 2004.
96. *Молдован В. В.* Правоохоронні органи: Опорні конспекти. — К., 1998.
97. *Ніжник Н., Машков О., Масов С.* Контроль у сфері державного управління // Вісн. Української Академії державного управління при Президентіві України. — 1998. — № 2.
98. *Низенко Э. И.* Обеспечение безопасности предпринимательской деятельности: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2003.
99. *Ганасов М., Винокуров Ю.* Компетенция органов защиты прав потребителей при местной администрации // Законность. — 1995.
100. *Трудове право* України: Підручник. — К., 2004.
101. *Стичинський С. Б.* Коментар до Кодексу законів про працю України. — Харків, 2000.
102. *Киселев И. Я.* Зарубежное трудовое право: Учеб. для вузов. — М., 2000.
103. *Іваненко Л. М.* Цивільно-правові засоби захисту прав споживачів (покупців). — К.: Юмана, 1998.
104. *Кройтор В. А.* Защита прав потребителей. — Х., 1996.
105. *Кройтор В. А.* Защита прав потребителей. — Х.: Корпус, 2000.
106. *Андрущенко В. А., Луста И. С.* Права потребителей в Украине: Справ. пособие для всех. — К.: Наук. думка, 1999.

107. *Поведение* потребителей // Джеймс Ф. Энджел, Роджер Д. Биэкуэлл, Пол У. Миниард. — СПб.; М.; Харьков; Минск, 1999.
108. *Тальков С. О.* Коментар судової практики з господарських справ. — К., 2004.
109. *Тальков С. О.* Господарський кодекс України. — Харків, 2003.
110. *Стичинський Б. С., І. В. Зуб, В. Г. Ретань.* Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. — К., 2001.
111. *Кодекс законів про працю України* з постатейними матеріалами. — К., 2003.
112. *Болотіна Н. Б.* Трудове право України: Підручник. — К., 2004.
113. *Болотіна Н. Б.* Трудове право України: Навч. посіб. — К., 2004.
114. *Трудове право України.* Академічний курс: Підручник. — К., 2004.
115. *Притика Д. М., Титов М. І.* Арбітражний процес. — Харків, 1999. — Ч. І. Законодавство та практика застосування.
116. *Прокопенко В. І.* Порядок прийняття і звільнення з роботи. Закон і практика. — К., 1996.
117. *Стадник М.* Правове регулювання розв'язання страйків // *Право України.* — 1992, — № 7.
118. *Суд.* Зразки документів (Заяви, позовні заяви, скарги, клопотання): *Практ. посіб.* / Упоряд. І. А. Куян. — К., 1998.
119. *Трудове право України:* Учеб.-справ. пособие/ Отв. ред. Г. И. Чанышева, Н. Б. Болотина. — Харьков, 2000.
120. *Чупрун В. Д.* Підготовка цивільних справ до розгляду: Юрид. довідник. — К., 1994.

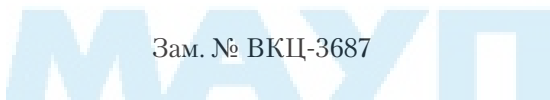
МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Правові основи діяльності менеджера”	4
Список літератури.....	28

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>М. В. Дроздецька</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Т. Г. Замура</i>

Зам. № ВКЦ-3687

Формат 60×84/₁₆, Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*